

ՐԵՍՄԻ

(Մագաղան նշանակող ճշգրիտ խորհրդի-
նախնայ ֆիլ 2 մայիս 1877 թ. արևմտյան
սեփարեթի սենյակներէ իրար օրունան թէ-
լեկրափնամենին թէրճեմէսի տիր :)

Իրենս Շարլըն նիսանքն երկրորդի աշ-
թընճը կրկնիւ Պիւքրէշտէ իճթ իմա ի-
տէն բարամէնթ օտա խիթ ապէն իրաւ
կոյնտիկի նութգ . . . տէվլէթ ինն մա-
լիւմիւ օլմագ կէրէք տիր : Եւվլի մէդ-
քիւրտէն իքի կիւն էվվէլ Բուսիա օր-
տուլարը պիր գաշ թարափտան Մէմ-
լէքէթէյն թ օրբարընա կիրմիշ օլտուգ-
լարընա մէպնի, Պապը Ալի մէդքիւր
նութգտա պէնան օլունան էփքարաւ,
վէ պունուն իւղէրինէ իմարէթի միւ-
շարիլէյնա թարափքնտան վուգու
պուլմուշ վէ վուգու պուլմուգ հարա-
քեաթա, իմարէթ մէմուրարընըն, վէ
եա էհալիսին հիւսնի ըրդարըն է-
սէրի տէյլ, փագաթ էճնէպի ասքէ-
րինին տուլուի նէթիճէսի նաղարըյա
պագաղա մէճպուր տըր : Իմարէթին
կիրիթթար օլտուղու շու հալի էսէփ
կոյնիմալ օլմուշ պիրմիշ պիր շէյ իտու-
կինտէն, շիմտի Պապը Ալիէն լաղըմ օ-
լան, պու հալին մէննի վուգույի զըմ
նընտա, էլինտէն կէլէնի իճրա կոյնտի-
կինի, վէ պունտան տօլարը հէր կիւն
մէսուլիէթտէն պէրի էդքիւմէն պու-
լունտուղունու իսպաթ իթմէք տիր :
Իմարէթին պիրթարափլըընը թաստիգ
իթմէք վէ էվլըօրաեա տալի թաստիգ
իթտիրմէք, եալընը հիւքիւմէթի
Սէնյիյէնին էլինտէն տէյլ իտի : Ու-
սուլը պիրթարափիլի տայիմիսին, Տէ-
րիսաւտէթ գօնփէրանընա թէքլիֆ
իթմէք էլիւղու կէօրմէնէքիկի, գօն-
փէրանըն մագսէտի պիւսպիւթիւն
պաշգա օլմասընտան վէ բրօկրամըն
խարիճինտէքի մէսէլէլէրի քէնտիլի-
յինտէն մէյտանա չըգարմաղա սէլա-
հիէթի պուլունմամսընտան նէշաթ
իթմիշ իտի :

Անտէն սարֆը նաղար, Բուսիա տէվ-
լէթի մուլթագա էօյլէ պիր թէքլիֆ
քէնտի ալէյհիտէ իթթիւսաղ օլուն-
մուշ պիր թէտպիր նաղարըյա պագա-
ճաղընտան, իշի հէր նէ եօլտա աշար
խէն աշըն, տէվլէթի միւշարիլէյնա
իշին պիր շիքրաեթի ճէտիտէն սէ-
պէպիւնէթ իլիմէքտէն գօրգմուշ իտի
Պիր տէ իմարէթ տալի հաղըգաթէն
միւրտա իթտիքտէն սօնրա, Բարիլ
մուսհէտէսի ահքեալընա իսթ ինտէն,
քէնտի մէմալիքինի թէարրիւղաթըն էճ-
նէպիւնէտէն հէր վագըթ մուհաֆաղա
իտէպիլէնէլի, վէ Բուսիա տալի պիւ-
թիւն էվլըօրաեա գարշը վագը օլան
թէնհիւտաթընըն չէքտիկի սէտտի միւ-
մանաթը շիյնէյի պէլէնէնէլի
իթիգաթընտա իտի : Մուսհէտէյի մէդ-
քիւրէն ահքեալընա, Մէմլէքէթէյն
իմարէթի իւլքիսարըն մուհաֆաղա ի-
շին, հիւքիւմէթի Սէնյիյէն իլէ պիր-
լիքտէ գօնվլէյի ասքէրիէն իսթիմա-
լինէ մէճպուր օլտուղու վէ ասայիշի
տալիլիէն խալի կէլտիկի վագըթ,
էվվէլ պէ էվվէլ տիւէլի միւմիլիէն պէյ-
նիտէն իթթիֆագ հասըլ օլմատըգճա,
Օսմանլը ասքէրինին պիրէ մէմլէքէթի-
նէն տուլուի ճայիլ օլմատըլը հալտէ,
Բուսիա ասքէրինին թէճալիւղաթընը
մէնտէն ֆիլիլէն վէ հուգուգէն աճիլ
գալարըլընա տայիլ իմարէթին տէրմի-
եան կոյնտիկի պէհանէ գապուլ օլուն
նամաղ :

Բուսիա էլիւլմ Մէմլէքէթէյնէն աս-
քէր իտիսալ իլէ, թէնհիւտաթըն տիւլէ-
լիէյի նասըլ իտիսալ իթմիշ իտէ, պու
թէնհիւտաթըն տիւլէլիէյի տալի անըն

կիպի իտիսալ իտէր իտի : Հիւքիւմէթի
Սէնյիյէն իպթիտայի էմիրտէ իմարէթի,
ահվալը հաղըրէ միւնսաէպէթիլէն իթ-
թիսաղընա լիւղուկէօրիւնէնէք թէ-
տապիլի ասքէրիէն հաղըրտա իսթի-
շարիէն տալիէթ իթտի : Պու թէքլիֆ
րէտտ օլունմուշ իքէն, երին տէփի
մուլթարաեա միւշթէրէքէ գըմնը-
տա, վագը օլաճագ մէսաիսինէ իլի-
րագ իթմէսինի պիր քէրրէ տահա իէս-
մէն թէքլիֆ իթտի :

Պագաթ կէրէք Պապը Ալի թարա-
փքնտան թէքլիֆի հիւսնէթ վէ միւ-
տաֆաաեա հալի կէօնտէրիլէն, վէ կէ-
րէք Մէմլէքէթէյն ումուրու էճնէպի-
էսի միւտիրի ճանիպինտէն բըքէն
նամընա ճէվապէն եաղըյան թէլի-
րաֆնամէլէրին սուվէրի մէլիֆէսի
միւթալաարընտան ըհհինի իլիւլ ալիլէ-
րի օլաճագը վէճհ իլէ Բուսիա ասքէրի
հուտուտու թէճալիւղ կոյնէք իւղըն
իքէն, իմարէթ թէքլիֆի մէդքիւրէ-
լէյէթ վէ էսալ (ինչալաւ, պագալըմ)
ճէվապ վիլմիշ տիր : Պու հալտէ Պապը
Ալի իմարէթէ գարշը օլան վագաթիֆի-
նի քեամիլէն իֆա կոյնմիշ տիւլէք օլ-
տուղունտան, շիմտի Բուսիանըն տէվ-
լէթի Ալիէն թարափքնտան սիւրահ իլէ
բրօթէսթիօլունան իսթիլաարըն գար-
շը իմարէթին իթթիսաղ կոյնտիլի մէս-
լէքի հարէքէթին վագաթիֆ վէ թէն-
հիւտաթընա մուլթագ օլուն օլմատը-
ղընը թագաթիլ իթմէք, տիւլէլի միւ-
թէնհապէնէն ալիտ տիր :

Պապը Ալի իմարէթէ քէնտի մէմլէ-
քէթինի Բուսիանըն իսթիլաարըն գար-
շը միւտաֆաա իթմէք վագաթիլիլի
թէքլիֆ իտիպ տուրուքէն, իմարէթ
միւտիրանը Բուսիա իլէ կիլլիճէ միւ-
ղաքէրէ իթմէքտէ, վէ պու տէֆա մէճ-
լիսի մէպուսանա թէպիլիլ օլունան մու-
գալէլէնամէյի, տահա նիսանըն օն
ալթընտա աղտ իտէրէք, պու մու-
գալէլէնամէլէն մէմլէքէթին պիլիլմ-
լէ հասըլաթըն էվլէլտէն ասաքիլի
մէսթուլիլէնին ետէն իթթիսաղընա
պըրագաղըլը թէնհիւտ կոյնմէքտէ
իլիլ, Պու մուգալէլէնամէյին իլանըյ-
ա, Պապը Ալիին խաթ ու խաեալը-
նա կէլմէնէն պիր հալին վուգույի զա-
հիլ օլմուշ տուր քի, իմարէթ վագա-
եիֆինի էօյլէ պիրլիլիլիէն ունտուտալ,
Բուսիա իլէ մէմալիքի Շահանէնին իս-
թիլաարըն թէնհիլ իտէնէք վէ տէվլէ-
թի մաթպուսանըն իթիմաա վէ էմ-
նիէթիլէն վէ մէմլէքէթին մէնաֆիլի-
նէ վէ նիլալաթըն հաղըրտա պիւ-
թիւն էվլըօրաեա իթթիկի իւմիտէ մու-
լալիֆ տիւլէնէք պիր թագըմ թա-
հիւտաթըն զայրը լաեղէյի իճրա իթ-
մէքտէն իհիլիլաղ իթմէտիլի իլին, մէ-
սուլիլէթի ալիլմէ թահիլընտա գալ-
միշ տըր :

Պու տէրէնէ մուղայիլի սըտգ ու
իլիսա պիր հարէքէթ հաղըրտա լա-
հաղ օլաճագ հիւքմէն գատար շէ-
տիտ օլա երին աղ տըր : Իրենսին
նութգունտա, Բուսիա տէվլէթի աս-
քէրինի Պիւքրէշտէ իտիսալ իթմէնէնէ-
կինի վատ կոյնտիկի միւնտէրիճ իտէ
տէ, Պապը Ալի կէրէք բըքէն վէ կէ-
րէք մէմուրիլի մահլէլիլի տիւլմէ-
նին հիւքմ ու նութուղը ալթընտա
ատտ ու իթթիպար իթմէնէն, վէ պիւնան
ալէյհ Բուսիա ասքէրի օրատա պու-
լունտուգճա, իմարէթին տէվլէթի
մաթպուսանըն օլան միւնսաէպաթը-
նա տօղրուտան տօղրուտա վէ եա պիլ
վագաթ թէնալիլիլ օլմագ իւղըն ի-
տէնէյի մուսմէլէ վէ վէրէնէյի գա-

լարարա զայրը մէշուո նաղարըյա
պագաղա մէճպուր տուր :

* * *

(Բուսիա իլէ իլանը հարալ օլունմաղտան էվ-
վէլ Պապը Ալի թարափքնտան ալափրան-
կա ալիլի 24 թարիլիլիլ սիւֆէրայի սալ-
թանաթը Սէնյիյէնէ կէօնտէրիլէն թահ-
րիւթը ումուլիլէն սուլթիլ տիր) :

Տիւլէլի մուսաղաճա իլէ Պապը Ալի-
նին պիլ իթթիֆագ, Շարգտա տէվաճ-
լը պիր սուլհուն իպագաթ իլին, Բու-
սիա տէվլէթի քեաթիֆէյի թէտապիրի
միւնալէմէթ քեաթանէյի սարֆ իթմիշ
օլմասընա, վէ հիւքիւմէթի Սէնյիյէն-
նին քէնտիլիլէն վագը օլան թէքլիֆա-
թը ըտտ իթմէսին, վէ Լօպրատա
իմագ օլունան բրօթօգ օլ վէ զէյլինէ
րէտտ իլէ ճէվապ վէրմէսինէ մէպնի,
ասայիշի ումուլի նամընա օլարագ,
Պապը Ալիտէն թալէպ օլունմուշ օլան
թէնմիւնաթըն հիւսնի իսթիլիլ հագ-
գընտա պիր իթթիհատ հուտուլի իւ-
միտի մահվ օլմաղլա, պիւնան ալէյհ
Բուսիա իմարէթի օլուն միւնսաէպաթը
տիրթաթիլիլ օլմիլիլ գաթթ օլունմա-
սը հագգընտա սէֆարէթինէ էմր վիլ-
տիլիլիլ, վէ պունտան մատա, կէրէք
Բուսիա թէպաաթըն վէ կէրէք տէվ-
լէթի Ալիէնին իթթիլիլիլ թէպաա-
սըյա թէպաալիլ էճնէպիլէնին, մէմա-
լիլի Շահանէնին հէր գանղը ճիհէ-
թինտէ օլուն իտ օլուն, էմիլիլէն վէ
ասայիլիլիլ խալի կէլտիկի հալտէ,
պունտան Պապը Ալիին աղըր մէսու-
լիլիլէն ալթընտա գալաճաղընը Բու-
սիա մասալաթիլիլաղը պիր պէնան
նամէյի մալսուս իլէ պու քէրրէ Պապը
Ալիէն պիլտիրմիշ տիր :

Իշպու պէնանամէնին իթասընտան
սօնրա, Բուսիա հէյիլէթի տիրթաթիլ-
գըյիլ վէ գանլէլէրաթը, արագիլի
Օսմանիլիլ թէրք իթմիշ օլմաղլա,
Բուսիանըն թէտարիլիլաթը հարպիլիլ-
սինտէն տօլաթը, զաթէն գիւտաթիլիլ
միւշէվլէշ պիր հալէ կիրմիշ օլան իքի
տէվլէթ պէյնինտէքի միւնսաէպաթը
սուլհիլիլին, հէման մուլաթմաթը
ալէնիլիլէն թէպիլիլ օլմագ տէրէնէլէ-
րինտէ պուլունտուղու աշիքեաթ տըր :

Իշթէ շու հալէ գարշը Պապը Ալի
Բուսիանըն պէօյլէ հարաքեաթը վէլիլ-
մէսինտէն քէնտիլիլիլ հագգըլէ կէօ-
թէնէնէք սէպէպիլիլին նէ միսիլիլ-
շէյլիլ օլտուղունու պիլմէլ, Բուսիա
տէվլէթի, տէվլէթի Ալիէնէն հէման ի-
լանը հարալ իթմէք իւղըն պուլունտու-
ղու հալտէ, հուգուգունա տօղունա-
պիլէնէք վէ հուգուգը պէյն էլ միլէլ
ահքեամը մուլիլիլիլ, սիւրահ սա-
րըլմասընը մուլիլ օլաճագ սէպէպիլ-
տէն հիլ պիրինի ֆիլիլին նէ պէհանէ ի-
տէպիլմիշ վէ նէ տէ իթմիշ տիր, իքի
տէվլէթ պէյնինտէ օլան մուսհէտա-
թը մէվլէլիլիլ, տէվլէթի Ալիէնէն թա-
րաֆքնտան քէնտիլիլիլ իրաեթիլ օլուն-
մուշ օլտուղու միսիլիլիլ, Բուսիա թէ-
պաաթընըն մէնաֆիլիլ մատտիլիլ վէ մա-
նէվիլիլիլ հիլ պիր տիւտարտա մէմալի-
քի Շահանէնտէ օլտուղու գատար միւ-
էսիլիլ վէ վասի սահապէթէն նայիլ օլ-
մամըշ տըր :

Բուսիանըն նէ թիճարէթինէ վէ նէ
տէ սէֆայիլինէ, մէմալիլիլ Մահրու-
սէտէ խալիլ իրաա իտիլմիշ տիր, վէ
տէվլէթի Ալիէնէնէն էն միւշէլիլ զէման-
տա Բուսիա կէօնտէրիլիլիլ հիւսնի
թէվլէնէնէ, տէվլէթի միւշարիլիլիլ
իլէ հիւսնի միւնսաէպաթըն իպագաթ
արղուսինէ պիր տէլիլ տիր, Իշթէ պու-
նուն իլին իթթիլիլաթիլ գապիլիլիլ

տու, տէվլէթի Ալիէնէն իլէ գաթը միւ-
նսաէպաթընտա, անճագ պունտան մու-
գատտէմ Պապը Ալիլիլ վագը օլան թէք-
լիլիլիլ ըտտտիլիլ, վէ պու թէքլիֆ-
լէրէ իլալէ իտիլէն պէնանամէլէրին
ատէմի գապուլիլիլ պէնանտան պաշ-
գա պիր պէհանէ պուլաթաթ, Պիր
պիրինի միւթէագիլ վագը օլան թէ-
քեալիլիլ Պապը Ալիլիլ մուլաֆիլա-
գաթ կէօնտէրիլիլիլ տայիլ իթթ-
րէպուրիլ գապիլիլիլ օլունտէն իֆատա-
թըն պէօյլէ պիր զէմանտա մահլէթէ-
էսիլիլ ըտտ իթմէլիլիլ վագիլիլիլ
ատտ իլլէրիլ :

Լօնտա բրօթօգ օլուն, տիւլէլի մու-
աղաճա իլէ տէվլէթի Ալիէնէնիլ մէվ-
գիլ իճրաեթ վագ օլունմաճագ իսալաթ
հագգընտա իթթիհատարը պէրքէմալ
օլտուղունու պէնան իթմիշ տիր : Սըր-
պիլիլիլ օլտուղու կիպի, Գարատաղըն
տալիլ քէնտիլիլիլ մուլիլիլ մէնաթաթ
օլաճագ սուլթաթէն իտաթէյի միւնա-
սէպաթը բըքէնին էլինտէ տիր : Պուն-
լար օլ գատար իլէքաթ օլունմաղ շէյլիլ
տիր քի, Պապը Ալի իլէ տիւլէլի մու-
աղաճա պէյնինտէ միւլապիլիլիլ մէվ-
ճուտ օլտուղունու իտաա իտէլիլիլ
թէքլիլիլ պիլիլ հաճէթ կէօրիլիլիլ :

Բրօթօգ օլուն պէնան օլունան թէք-
միւնաթ մատտէսինի վէ գօնթ Շուլաթ-
ֆուն պէնանամէսինտէ կէօնտէրիլիլ
շէրայիլիլիլ սուլիլիլիլիլ Պապը Ալիլիլ
գապուլ իթմէլիլիլ սէպէպիլիլ, տիւլէ-
լիլ մուսաղաճա մուգատտէմա պէ-
նան օլունմուշ, վէ Պապը Ալի տիւլէլի
մուսաղաճա մուշ օլան նասիլաթ-
լարընա, անճագ տիւլէլի միւշարիլիլ-
հիւլիլ իլէ պիլ իթթիֆագ տէվլէթի Ա-
լիէնէն նամուս վէ շան ու իսթիլիլիլ-
իլիլ մուհաֆաղա շարթըյա հէր վէճ
իլէ իլլարը ըրաեթ իտէր :

Ասըլ էսաթ իսալաթա կէլիննէ,
բրօթօգ օլուն իմագ օլունտուղու զէ-
ման, պունուն իթթիպար վէ հիւքիւմ ան-
ճագ մուհաֆաղայի ասայիշ շարթըյա
պագիլ գալաճաղընա տայիլ վուգու
պուլան իֆատաթը ընամիլիլիլ սապիլիլ
օլմաղլա, օ հալտէ մէքիլիլ բրօթօ-
գ օլ նամընա Բուսիանըն իլանը հարալ
իթմէսի, վէ մէքիլիլ բրօթօգ օլուն գա-
միլիլիլ արաթընտա, եալընը տէվլէթի
միւշարիլիլիլիլ սիւրահ սարըլմասը,
վէ գօնթ Շուլաթֆուն պէնանամէսի-
նէ, ասայիլիլ ումուլի նամընա մէդ-
քիւր բրօթօգ օլ գալմիլիլիլիլ ճիւլիլ-
սինիլ մուհաթիլ իթմէք մէճպուրի-
նէթիլ շէլիլ ինտա օլունմաթը, վէ մէ-
մալիլիլ Մահրուս իլլամ վէ իրիլիլիլ-
եան էհալիլիլ սաաթէթիլ հալըրիլիլ
թէնմիլիլ տիւլէրէք, պիր թագըմ ֆէ-
լաքէթիլ կէթիլիլիլիլ, վէ սէրվէթ
ու սաաթէթիլիլ թահարիլ տիւլէրէք,
տէվլէթի Ալիէնէն թէմալիլիլիլ
միլիլիլ վէ իսթիլիլ մուլաթարա-
եա գօնուլմասը խուտուլարընա տէվ-
լէթի միւշարիլիլիլիլ մէղուն օլուն
օլմատըլըն պիլիլիլիլ :

Շու պէնան օլունան հագգըլաթը
հալլէր, տիւլէլի մուսաղաճա մուշ նա-
ղարը տիլգաթը հաքիմանէսինտէն
տուր օլաճագաթը միսիլիլ, Բուսիա
մալալաթիլիլաղընըն, Բուսիա թէ-
պաաթըյա իրիլիլիլիլ թէպաալիլ Շա-
հանէ վէ էճնէպիլիլիլ կիւտա պիր
մուլաթարաեա ուղաճալարըն հագ-
գընտա, Պապը Ալիլիլ նաղարը տիլ-
գաթընը ճէլալ իթմէսի խուտուտունուն
նէ գատար աղըր վէ մուհիլմ պիր շէյ
օլտուղունու տիւլէլի մուսաղաճա մուշ

տը, Հաթթա վան թարափընտա գըրգ պին քիշիլիք սէյնար պիր գօլ թէր- թիպ օլունտու իսէ տէ, պու սուրէթ իրանիլէր հագգընտա տախի բէք մու- ղիլ օլաճաղընտան, պու շահաւա բէք տէ ինանամաբըղ : Մէղըրի գօլ օրտու իհթիւթէն թէշըիլ գըլըմըղ տըր :

—Վիւքլայի ֆիլսամ հագարաթը տին սապահ Պապը սէրասքէրիէն ալիմէթլէ, սէրասքէր բաշա հագրէթլէրինին թահթը րինասէթլէրինտէ աղտը միւզաքէրէ օլուն- մուշ, վէ սաաթ սէքիլիք Պապը Ալիէն կէ- լինիլ, ֆէվգէլատէ օլարագ, մէճիլիս խա- սը վիւքլայ ագտ օլունմուշ տուր :

—Տիւն խարիճիէն նաղըրը բաշա հագ- րէթլէրի, տիւքլի միւթէհապէ սիւֆէրա վէ մասլահաթիւլիւզարըրըլա միւլազաթ իթմիլ, վէ մուսալաթիւն պուլալըն պա- ղըսը սատրապամ հաղրէթլէրինտէ տախի կէօրիւլմիւլէր տիր :

—Խարիճիէն նաղըրը Սաֆիլէթ բաշա հաղրէթլէրի թարափընտան տին աղլամ գօնաղլարընտա, ինկիլթէրա սէֆիլի Մ. լաւարտա պիր զիւսաֆէթ վէրիմիլ տիր :

—Տիւն Անտոյուտան իթի թապուր կէօնիւլիւ վերուտ իթմիլ, վէ ինապ իտէն մահէլէ սէվգ օլունմագ իւզրէ, տօղրուճա Պապը սէրասքէրիէն կէօթիւլիւլմիւլ տիր :

—Տիւն Շամուտան խաթանօլա իթի թա- պուր ասաքիլի նիզամիէն վերուտ իթմիլ տիր :

—Մօսքօֆլարըն Պանաղիտէ կիրտիլէ- րինէ տայրի իթի կիւն տիւր աֆիւլան նա- տա պիր հապատի տէվէրան իթմէրտէ իսէ տէ, պու պապտէ մալիւմաթը րէսմիէն օլ- մաղըրընտան, պուճա սահիւ նաղըրըլա պաղըրմաւաղըտան պաղըր, ֆարգը մու- հալ օլարագ սահիւ օլա պիլէ, չիւքի պու մէվգընն ասլա վէ գաթա էհէմիլիթի հարալիէնի օլմաղըրը ճիւլէթլէ, նէ թահ- քիմ իտիլմիլ, վէ նէ տէ իշինտէ գուլվէյի քեսաֆիէն պուլունտուրուլմուշ օլմաղըրը- տան, պու հալմաթիսին սըհէթիլ ու ատէմի սըհէթիլ սին տիր : (Պատիւնէթ)

—Տիւնքի կիւն ինկիլթէրա սէֆիլի Մ. լաւարտ հաղրէթլէրի Պապը Սէրաս- քէրիէն կէլէրէ սէրասքէր բաշա հաղրէթ- լէրինէ ինտէյի վիլիթա իթմիլ տիր :

—Պու կիճէ Կալաթաւա թրամիլայ ճատտէսինտէ հարիգ զուհուր իտէրէ պիր լօգանթա իլէ սիւր իշկի ֆապրիլագաղ միւհ- թէրէն օլմուշ տուր :

—Տէօրթ գըթա Գրիւր թօրու պուլու- նան իշգուս նամ ինկիլիլ զըրիլը գօրիլթի շէնա կիւն աղտու Սաղըրա վերուտ իլէ- տայի, վէ օրատան Միտիլի, վէ իզմիլէ կիտէճէյի հալաւաթի թէլէկրաֆիէտէն տիր :

ՎԱՆՏԱՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

Վան (Այգեստան), 21 մարտ 1877
• • • Էֆէնտի,

Այս տեղի կուսակալին օգնական Վսեմ Մարկոս էֆէնտի Աղաբէկեան անցած շաբաթ օր (մարտ 19) Վան հա- սաւ : Արդէն մեր ազգ. առաջնորդա- րանի կողմէն երկու անձ, Գալճեան Վսեմ Գէօրգ պէյի կողմէն ալ երկու անձ և կառավարութիւնին կողմէն մի յիսնապետ մի քանի ոստիկաններով մի- ասին Վանէն 4-5 օթևանի չափ հեռի գնացած էին դիմաւորել նորին վսե- մութիւնը : Երբ քաղաքին մօտեցաւ, մի ժամ հեռի Աւանց գիւղը ժողովուր- դէն խուռն բաղմութիւն դիմաւորե- ցին զինք երգեցիկ մանուկներով հան- քերձ և նոյն գիւղը Գալճեան Գէօրգ պէյի տունը իջնելով ուր հաւաքուած էին կառավարական բարձրաստիճան անձեր թէ թ ուրք և թէ հայ, մի քա- նի վայրկեան հանդիստ առնուլէ և տեսակցիլէ յետոյ, իւր համար պատ- րաստուած շքեղազարդ ձին հեծած, դիմաւորել եկած թէ կառավարական պաշտօնաւորներ և թէ ժողովուրդէն խուռն բաղմութիւն ուղեկցութիւնով քաղաք մտաւ : Ճանապարհն վրայ յատ-

կապէս բաղմութիւն ոստիկաններ շար- ուած, ողջունեցին իւր գալուստը : Նոյն օր վնասկիւր Վանեցի Հային երե- սին վրայ մի անսովոր ուրախութիւն կը փայլէր և ամեն ալ Աղաբէկեան էֆէնտիին գալուստը կը շնորհաւորէին իրարի աւետիս տալով, զի ոչ միայն նորին վսեմութիւնը հանրածանօթ ե- ղած է ազգին մէջ իւր զգացումներով և գրիչով, այլ և այս առաջին անգամն է որ Վանի մէջ մի Հայազգի կառա- վարական այսպիսի բարձր աստիճան կ'ունենայ :

Մեք մի քանի ընկերներով Վանէն երկու օթևանի չափ հեռի նորին վսե- մութիւնը դիմաւորել գնացած լինե- լով Ալիւր գիւղին մէջ եղած ընդու- նելութիւնը պատմել աւելորդ չ'եմ հա- մարի : Նորին վսեմութիւնը երբ Ալիւր կը մտնէր, գիւղին քահանայները, րէս և գըլիլ, նոյն գիւղի Արարատեան վարժարանին դասաւանդ Զաքար էֆ. Համբարձումեան իւր աշակերտներին խուճապը դիմաւորեցին զինք. այր և կին, մեծ բազմութիւն, անցնելիք տեղերն եկած էին դիմաւորել և հան- դիսատես լինել. ճիժ պիտ լցուած է- ին դաշտերը, իւր թէ գառնուկ- ներ իւրեանց մայրերին հոտարօտը ե- լած ոստոտիին և ծածկէին դաշտերը. այնպէս որ Աղաբէկեան էֆէնտին ալ զարմանք յայտնեց թէ Ալիւր գիւղի մէջ որչա՛փ բազմութիւն փոքրահասակ տղայներ կան եղեր : Սոցա ուրախա- կան երգերով կը թնդային լեռներ և արձագանք կը տային :

Վարժարանին աշակերտներէն մի քանի օրիորդներ և տղայներ ներկա- յացան նորին վսեմութիւնը և մի քա- նի առաջնորդ ոտանաւորներ և ճառ- խօսեցան : Ինչ մեծ ազդեցութիւն կ'անէ մարդկային սրտին վրայ, տես- նել պատառու և աղտոտ զգեստնե- րի տակ խեղճ, և թերեւս անօթի, գիւղացի տղայներ, որք վսեմ խօսքը կ'արտասանեն, թէ և գօղգողալով իւր- եանց հնաւանդ սովորութիւնին հա- մեմատ Աղաբէկեան էֆէն- տին երբ իմացաւ թէ Գ. Պօլիս կաղ- մուած Արարատեան ընկերութիւնն է որ սյր աշակերտներին դասաւանդ, դասագրքի և ուրիշ պէտքերը կը հո- գայ, ինք ալ խօստացաւ գիւղին մէջ մի դպրոց կառուցանել տալ և պէտք եղած պաշտպանութիւնն անել որ Ա- րարատեան ընկերութիւնը իւր ուսում- նասիրալան վսեմ նպատակը յառաջ տանի սյր գիւղին մէջ :

Սիրելի է մեղյուսալ թէ մօտ ատեն բաղդաւարութիւն կ'ունենամք աւե- տել թէ Աղաբէկեան էֆէնտի խօստա- ցած վարժարանը կը շինուի Ալիւր գիւ- ղի մէջ :

Ընդունեցէք, խմբագրապետ Տէր, իմ խորին յարգանքներ և հաճեցէք ներկայիս մի անկիւն շնորհել Ձեր ազգօգուտ լրագիրին մէջ :

Միւս Զերդ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱՆԵՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒԹՈՒՄ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ

Կէնքի գիւղի թաղ. խորհրդոյ պաշտօնավարութեան ներկայ տարւոյ եռամսեայ հաշուեցոյցն, որ կ'սկսի 1877 յունվար 1 է և կը յանգի յիւլի 21 մարտ ամսոյ,

2. Կէտիկ փաշայի թաղային անու- կին ելուստից հաշուեցոյցն, որ կ'սկսի 1875 յունվար 1 է և կը յանգի յիւլի 21 մարտի ներկայ 1877 տարւոյ :

Ըստ օրինի Տնտես. խորհրդոյ ներ- կայացուած և յիշեալ երկու հաշուե- ցոյցներու յարեւման մէն մի օրինակն նոյն թաղերու եկեղեցեաց բակն ի տես թաղեցւոց կառուած է :

Տնտես. խորհուրդն այսու պաշտօ- նական ծանուցմամբ հրաւեր կը կար- դայ պատուարժան թաղեցւոց, որ ի- ընդ թաղի վերաբերեալ հաշուեցոյ- ցին վրայ որեւէ բողոք կամ դիտողու- թիւն՝ եթէ ունին, թուականէս մինչև քսան և մէկ օր գրաւոր կերպիւ ներ- կայացնեն Տնտես. խորհրդոյ :

Հետեւապէս սոյն պայմանաժամին լրանալէն ետք՝ որեւէ բողոք կամ դի- տողութիւն անխելի պիտի մնայ :

23 Ապրիլ 1877

Ի Պատրիարքարան Հայոց
Գ. Պօլիս

ԻԼԱՆԱԹ

Սէրայը հիւմանուտ գաբուճուլարը գունտուրալընն պէհէր չիֆթի բա- յիճ ազլէ էլլի պէշ վէ ճիգմէլէրինին երւզ գըրգ պէշ վէ ըսթապլը ամիրէ նէֆէրաթը ճիգմէլէրինին իքի երւզ օթուզ տէօրթ զրուշա իմալ վէ իթա- սընա թալիպ պուլունուպ, իշպու նի- սանըն երկիրմի սէքիլնճի կիւնիւ դա- րարը գաթիսի վէրիլնճէկիւտէն, թէն- զիլիլէ իթաքէ թալիպ օլանլարըն եւվ- մի մէջ քիւրէ գատար խաղինէյի խաս- սա մէճիլիս իտարէսինէ կէլմէլէրի :

Թօրիսանէյի ամիրէ իշին, միւպաեա օլունաճագ պին օգգատան պին պէշ- երւզ օգգատա գատար մոյյի հընդիր իլէ, ալթը պին աեար չամ քէօմիւրիւ- նիւն, տօգսան իւլ պէնէսի նիսանընն երկիրմի եէտինճի չարշէպիհ, վէ իւլ երւզ սէքսէն իւլ աշըն խօթուլմուգ- լնդարէ շալիսինն երկիրմի սէքիլն- ճի բէնճէլնպիհ, վէ պին իքի երւզ եէթմիլ իքի վարիլ էհնաճ գարֆիշա իլէ օն պին գանթար գօգ քէօմիւրիւ- նին տալիս, սէնէյի մէրգուլմէ մայիսի- նին իւլիւնճիւ սալը, վէ երւզ եէթ- միլ պէշ պին գըլյէ սըրա մէշէ քէօ- միւրիւնիւն, տօգուլունճու բաղար իր- թէսի, վէ օն պին օգգա տօն եաղընն տալի օն պիլիւնճի չարշէպիհ կիւն- լէրինտէ միւնադասաթ իճրա օլունա- ճաղընտան, ֆիւսաթլարընն թէնդիլիլ- լէ, իթայէ թալիպ օլանլարըն, նիւմու- նէլէրինի կէթիլիպ, շէրայիթիսի անլա- մագ իւզըրէ, պէնես օլունան կիւնլէր- տէ, Թօրիսանէյի ամիրէ մէճիլիս լէ- վազիմ տայիլէսինէ միւրաճաաթ իլլէ- մէլէրի :

Ի ի Պ Ա Ր

Նաղարէթ էֆէնտի Զարդարեան, շիմոի Մարսիլեատա պուլունարագ, գօմիսիօնճուլուգլա մէշըւլ պուլուն- տուլունտան, քէնտույի թանըեան քեսաֆէյի զաթլարա իսպար իտէր քի Պրանոս էշեա վէ մաթաղ օլարագ հէր նէ քի թալէպ իտէրլէր իսէ, ախը ու իրապիլնէ միւսարաաթ իլլէ, քէնտիլէրի հէր ճիհէթլէ մէնուտ իլլէմէկէ սայ ի- տէճէք, վէ էն ութագ պիր գօմիսիօնու պիլէ գապուլ, վէ հաթթա թիւրքիա մաթաղ օլարագ, քէնտի իսմինէ մալ կէօնտէրէն օլուր իսէ, վիլիլէն թալի- մաթ մուճիպիլնէ հարէքէթ իլլէյէ- ճէք տիր :

Չիւստէ մալիւմաթ ալադ իսթէ- յիպ, վէ մուգալլէյէյէ կիւրիմէք աը- զու իտէն զաթլարըն եա աթիտէքի ատրէս իլէ, տօղրուտան տօղրու քէն- տիլիլլէ մէքթուպաշմաղըգ, վէ եա- խօտ պուրատա Գ. Զարդարեան, վէ Ատանատա տալի Կ. Զարդարեան է- ֆէնտիլէրէ միւրաճաաթ իթմէլէրի քիթիլա իտէր :

Իշթէ ատէրէս եալընըղ շէօլլէ եա- ղըլաճագ տըր :

MONSIEUR N. ZARTARIAN
MARSEILLE

ԻՍԼԱՄ ԹՕԶ

Էրէք վէ նիսա թալիլիս իւ- ղէրինտէ չօգտան պէրու իտիլէն թէճիւրալտէն մէջքիւր թօզու- մուհասէնաթը ատիտէսի կէօրիւ- միւլ տիր : շէօլլէ քի էսթի վէ եէ- նի պէլ սօլուգլուղունու քիւլլիլլէն էյի էտէր, վէ պէլ սօլուգլուղուն- տան վէ սայիլ սէպլլէրտէն տօ- լայը մէսանէտէ վէ գամուշտա դու- հուր իտէն սանճը վէ իտիրար տար- լըղընն էքսէրլա ամէլլաթսըղ օլարագ տէֆ վէ ութագ թալ վէ գուլմ թանէլէրինի իթրաճ իտէր, վէ մէջքիւր թօզուտ թէրթիպլէրի մուֆասալ թալիլմաթ իլլէ գու- թու տէրունինտէ օլուղը վէ տօթ- թօր Տատրեան մէօնիլիւ վէ իմ- վասը իլլէ միւսէտտաթ պուլունտու- ղի հալտէ, պէհէր թէրթիպ պիր ատէտ երկիրմիլ քալիլլէյէ օլա- րագ, իտանալ Պահէ գարու- սունտա Շէյիս իւլ իսլամ խանը իթթիլալտէն Նօ . 5 Ալաւճիլտի- եան էճգիսանէսինտէ սաթլըր վէ տահա գիլատէ թալիլալթ իսթէ- եէնլէրէ հինի միւրէճաթընտա Տօթթօր Տատրեան մէճանէն մա- իւմաթ վէրիլնէյի վատ իտէր վէ քէնտիսի հէր կիւն սաաթ 8 տէն 9 ա գատար մէջքիւր էճգիսանէ- տէ վէ աղլամ սապահ իսթանալ իլէտիկ բաշատա Պալի բաշա ճատ, տէսի Նօ . 40 քէնտի խանէսինտէ պուլունուր :

EAU FONTAINE DE JOUVENCE DE MAZET

Սալարա թալիլ ալթուն ընկի վիլէրէք, սթաթթը տալի զանէթ կիւզէլ վէ լաթիլ կէօթէրտէք իւզ- րէ թէրթիպ իտիլիլ օլան քեսաթ- թէյի մուպիլնէլլէրտէն հիշ պիր չիմոիլէ գատար կէրէք սիւրաթը իճրա, կէրէք սալարա վէրտիլի եու- մուշաղըգ վէ կիւմալլըր խու- սուլարընտա մէջքիւր EAU FONTAINE DE JOUVENCE de MAZET մուպիլնէին տէրէ- ճէլիլնէ վասըլ յալմալըլար տըր : Վազապ պու իսլամէ սաթլըրան բէք չօգ մուպիլնէլլէր սալարա ընկիլի տէյիտիրիլլէրտէ տէ, EAU FONTAINE DE JOUVENCE de MAZET նէթիլնէսին հասըլ ի- տէմէլլէր :

Մէջքիւր մուպիլնէին ասըլ մա- լիլի MAZET, parfumeur-Chimiste 10 Bishops Gate Street, LONDRES.

Տէրիսաստէթ տէ տալի լէնի ճա- մի սօղաղընտա 35-37 նումէրօլու Տէլլա Սուտանըն էճագալի նէսինտէ վէ պաշլըճա բէրուքէրլէրտէ վէ նէֆիս գօղուլար սաթանլարտա ֆիրուլթ օլունուր :

ՍԱԶԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՔԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթտա Ռէնչէմիլի-բաղարընտա
Ն. 41 Իսի խանընտա